

Nogle Bemærkninger om Skoven, og ^{og Kirkegårde} Værdi af
Kirker, af P. Tilling

185 P

Forord.

U. B. BERGEN

Ms. 185 P

Næsten jeg oprullede Cynderegisteret for Danmarks For-
hold mod Norge i endes Foræiningen, der bliver det ikke
lidet forlængende, hvorledes den danske Konges nye Refor-
mationstiden, berøvede vor Kirke, dens Roskær og In-
ventarium, alle endes Tænkning af den gode Hensigt, at
indgæde den Katholske Kirke. Jeg skal nedanfot paa
jagt at den Coenophor paa et sunderligt Bemaerk,
og overlade Lofren selv, at bedømme Handlingen, efter
egent Takt.

Kong Christian den 3^{die} lod seculere paa Domkerken
Kirkegaard i Thronhjorn bænde Kirken Bibliothek,
og Arkiv, iblandt hvis Brevskaber i den Trivl vigtige
Dokumenter lig Norge Historie indholdes. Men nu
levt, for at føre til Rjoberkarn, Guld, Sølv Adelat-
ne, Sjælens Klodet, Klodet, alle mot og alle es bi Stot-
tet, v. p. v. af Olef Skien, af alle tæstet og andre Hoellig-
domme, hvoriblandt, som Teder Pleisen og Skønning si-
get, og paa den skjønne Steen, Erkebiskop Cris Velken
Dorph Rjoble for ad Loster Smid, og lod osse den ^(paa) Ende
af St. Olef Skien; om hvilket Skien, med Tilbehør, men
Reen gjør sig en Forestilling, naar man ved, at det ind-

fordrede et Mand til at bære det i Prædication. -
Aar 1537 skæds Oleus Herisfeldt bærede til Gøben-
hevern en Deel af den norske Kirkeskat; men blev tagen
af Nederlendiske Røvere. Hollery og Peter Clausen siger,
at dette skæde aar 1541. Derefter blev et andet Skide
Ledet med Kirkens Skat, hvoriblandt var det store
Sølvrors, som en Beskæftning af St. Olof, ved Nærø Gæt,
torov. herde ledet gjennem efter sin egen Størrelses Stor-
relse, som ifølge Kongens Vidnesbyrd var 7 Arskvit, og
som ved Prædication blev bærret af 3 Mand, forhen St.
Olofs Skid. Desuden et andet stort Sølvrors, hvori
en Reliquie af det hellige Kors var indlagt, desforuden
en skøn og Keelke, Diske, 11 vandrager af Guld og Sølvr,
og en stor Deel Odelstone, som herde vorit indfattede i
Altterteverne. For naged af den Skid, hermed en Præ-
dication fra Kong Christian den 3^{die} af Aar 1549, som her
gav Jens Tillægsen, der bærede det ned, som den det inderte
sølvsørgjeldte St. Olof Skid vogte 6500 Lod Bøvlask
Vogt, St. Cistars sølvsørgjeldte Skid vogte 816 Lod. St.
Borenherds Skid udstaffet med sørgjeldte Kobber. Tilsum-
men 8744 Lod som blev vriet, foruden meget mere som ikke
blev vriet, hvoriblandt 2de store sølvsørgjeldte Knæpper som
herde stævet fra Holgenes Riste. - Altsummen indle-
veret til Kongens Rethkemman. Ligesom med 2000

Lil Kjöbenhavn 170 store og smaa Præstestener indfattede i forgylt
Sølv, veiel til sammen 747 Lod, samt 11 Sten i den Indfalding,
som fuldt af, den St. Olavs Kirke blev funderlaant, deruden nogle
bleev Sten indfattede i Guld, 4 1/2 Lod; et lidet Stykke Guld,
2 1/2 Kvintar; og af Kvintar, hvor St. Olavs Kirke laan, 1 1/2 Lod
forgylt Sølv, samt 4 Lod 1 Kvintar emulderud Guldskiver; i
endviden adskilligt Sølv af en Sølvtræk, og nogle Stykker
Snickerkon 5 1/2 Lod Sølv; en St. Olavs Indsølle, indspun
besleuet med Sølv; en emulderud Lysstige, nogle et onstun-
ser og Snickerkon. For hvilket alt Kongens Kvittering hever.

Ogsaa Stenenes Domkirke menette ogsaa føle de Dan-
ske Prydeligt. En vis Thord Riddes lod samlede opbrun-
de Capitelets Bibliothek, og ifølge Bing, skal staa 1558
5 Bøger vorre indtagne af Stenenes Kirkes Tænder og
kortforte. Vor Biskopskriver bleve berövde den Brev-
skabs fra Fortiden. Alene fra Christensvads Biskopskri-
ver sendes i Aarene 1638 og 1700 324 gamle Pergament-
breve til Kjöbenhavn.

Aar 1500 bleve Apostelkirken i Bergen nedbrudt, og den Arme-
menter nedsendt til Kjöbenhavn. Armenterne bestod følgende
Sag.

1. Guldskib med Tænder. 4 forgylt Sølvskib. 1 Sne-
kors besleuet med Guldspun Fortiden, hagspen og til Tidene
med Sølv. 1 Præmsleue af Sølv, forgylt. 1 Engel af Sølv

1. Skovskants af Sølv forgyldt. 1 Sølvkors. 1 Sølvkors
forgyldt. 1 Helligdomskrus beslaaet med Sølv og forgyldt.
2. Skrin med Helligdommen i. 1 Helligdomskrus beslaaet
med Sølv, hvori en Kristus indsat. 1 Evangelie af beslaaet
med Sølv og forgyldt. 2 Ligestager af Kristus 1 Bispekrone med
hvidt Skind med Guldord omkring. Herrens Indsigel af
Sølv. 1 Sølvkrætte af Sølv. 16. Hobbenspenne forgyldt.
3. store Spande forgyldt. 7 Sølvtenner vægtig 120 Lod. 4 Guld-
tenner vægtig 41 Lod. Alle disse overførte Gæder blev
af Vicekæmmer Lunge nedbragte til Kong Fredrik den 1ste.
Kong Fredrik den 4de begik usædvanlig stor Uforsømmelighed
mod Norge, idet ved hans ^{Likessind. sig} Hæder alle Landes Kirker.
Ved Reformationens Indførelse i Norge hede det, at de
Norske Kirker blev værgeløse, seer at Regjeringen i
Seemannsk skulde overtage et fæderligt Opsyn over de
Norske Kirker, som da eedes af Herlighederne, men da hin
Konge kom i Kribe for Tunge i Aarene 1720 og 21. fandt
han seer den Ledvise at følge alle Kirkerne i Norge, ret lige
som om det var hans, alle Kronens ret og sine Gæder. Den
Norske Kirkes herder istikke for brude sig ved Opsyn eller skytte
i nogen Maade, seer at de af den ^{ei} Kænde vor forbrud-
te under den Danske Krone, med ^{hvor de eger sig, nemlig} ~~den~~ ~~den~~ det, at vor For-
fædre, givne et fromt Gæmed, betydeligt forbrude, som seer
det Hellige med Kirkerne blev solgt, indbragte betydelige

Tingslömmen, og dette var det som Styrmanden i Kjøbenhavn vilde have Tingen: I Aarsen 1723. 25 og 26 følgende udelte 23			
Kirkens puen Søndmør,	og belalte efter nedenfor staaende Paa-		
Voldens Kirke	Rjøbt af Trovild Otto Tinde for	672	"
Grøstens S ^e	— af Ole Olsen Sandheer for	134	39
Højvindinger S ^e	af Christopher puen Melseth	123	20
Vandelvæn S ^e	af Leers Knudsen Cøholm	184	77
Sørde S ^e	af Christian Tind for	140	"
Grønsø Kirke	af Christopher puen Melseth	481	58.
Pöskelvæn S ^e	af Kjøer G. J. Rømmed	431	20
Stordals S ^e	af Jøtmead Carlsson Stordalholm	44	77
Stænd S ^e	af Pergeval Orsen for Almuen	515	20
Nordals S ^e og Sörings S ^e	af John Klever for Almuen	151	20
Sindlevæn S ^e og Gørring S ^e	Ole N. Langeland for Almuen	67	27
Borgeads S ^e	af Hoens Möller	739	20
Skøjje S ^e	af Tider Honingsdal v. Skidv	347	20
Vutne S ^e	af Ole Ous ^{Tider} af Skøjje for Almuen	228	47
Heerens og Røhulds S ^e	Jørgen Heerup Hugh Veynind	520	39
Heer S ^e	Stevelia Kjøsting over Münte	448	-
Ulfstøens S ^e	Jørgen Knudsen Christian Möller	89	58
Rövde S ^e	Tider Egeind	33	58
Heerens S ^e	Heerup Jørgen Cestberg	582	40
Sørde S ^e	Leers Knudsen Cøholm	337	12
	Tilsammen	6777	178p

Med Kirken fælgte fra Litter til Ruice den ældre Altes kon-
plunde af Sten med Beliskichjemme i, som end nu er tilstede, den lille
Klokke i den Indskrift, og end et Andra turium, men om Kirken
selv, den Dorov o. s. v., her med Liden Oplysning. Aar 1668 hedder
det, at Kirken var en Stavbygning, opført i Dorov af et Kors, men
var da saa brøffelig, at man maatte sette Støtter til den Stov,
sammaliiden Tournel, som var færdig med Korsbeend, for Liden Tournel
spiret, hvor til medgik 100 R. R. Aar 1671 blev der opført
et nyt Tournel over Kirken, som kostede 30 R. R. Aar 1679 lod
man opstaae det fjerde Kors, samt forbiidte Korset med Kibet,
som var uene 1 1/2 Aln fra Tournel, lod nedlægge nyt Gulv i Tournel,
(saa man Kibet) og nyt Borke i Tulpitært, indt 10 nye Vinduer.
Leder den store vestre Gælle, lægges en Gjælle, 6 Ellen lang 1 Ellen bred,
samt et støtte det store Buejst, ^{med} den støtte, 2 1/2 Aln Lang, og uen-
steds i Kirken, for at styrke den, blev opført Støtter, af 18, 16, 15, 19
Aln Lang. - Aar 1690 gjoes opbygget det fjerde Kors, som da var
medbrøst af Storm. Aar 1694 blev Tournel forbiidret med Tournel
værk og Jern. 1 Nag Jern medgik til Botte. Aar 1695 blev Kirken
opstaaet, som var fjækel betydeligt. Aar 1706 Kiblet var nyt Tournel
stod i Bergen for 20 R. R. Aar 1712 skilte Korbet sig alle fra
Kirken, hvorfor man med 2 store Jernbeend der var 1 Nag, lod befaste
disse Lihinvarer. Aar 1714, opførtes et nyt Tournel over Kirken, som kos-
tede 63 R. R. Aar 1668 her med en Optegnelse over Kirken forde

gods, Lieckjörn, Peter og övrige Saccaterium, hos sct. Jordegods beudet aff med
uziden Bisland.) og folgado. Hega Maji F. og 18 Mark. Lille Engveth 2-1-
Tjufelbo - 18. Ersten 2- " " Nosp 2- 2- 6. Ladrig - 2- 6-
Netsig - 1- 12. Die 1- " " Storheug 3- " " Lisek i Jordegod 1- "
Gore Sivig - 1- 12. samt iden Bisland af Stor Engveth 1- " Ytter-
Kend 1- 1. Ytter Skiv - " - 18. samt 8 Lieckjörn og 6 Gode.
Ved et sammeholdt bemeldt Optegelse med en senere fructus 1708, for men,
et Jordegods beudet hos sct. Jordegod osterud 1672, af Gaurda ^{Mag. 2. og} Crijö Skiv,
iden et jordegods beudet hos sct. Jordegod. Kirkens Lieckjörn og Peter, befinder ud
hevo Kasperen hos i vederheftege Leietagere.

Tro Nov 16. 68. her men uspu en Optegelse paa Kirkens Saccaterium, seer,
lydende Cownij Kalk og Dist af Silo vortig 19 Lod. Et Siv Kalk
om samme. En gammel Mossefort. En rød Ruskis iudelig Mossepu-
gel. En gammel Allending. En gammel Ligte. En Lykron af Jordegod.
En leden Kalk. 2. Siv Ligestager. (2. i Mosse Ligestager var rigtig
Kirkens fruktommel.) En Sivflusk. En Allending. En Mossefort.
En Kobberstidde.

Som allerede bemerket var Skiv Kirk, i cytel siann betydelig
Jordlaget, iden lang sterrskle, iden fuldfortig ^{Stor} Tilstam ^{ierne} Kirk ^{ierne},
Styrskan i Sivbevern, var d. d. i nogen meget paa liggende Jordegod, et liden
Almion i Skiv paa sig alden Kirk, som sig med god Grund herud
Roed af forde, men der hin Styrskan seer, et Nage med utte givnes
ved den Jordegod, begib do et af sine forvarlig elidingsvord med Norge, idet
at den duaste Heggjoring folgte Kirkens i Norge, et lig som om d. d.
var den retmæssige Ciasom. Skiv Kirke med tiliggende Jordegods
Riötes seuledis af Loosmunden for Valla Ribru Peter Letmualpa i

Honninged. p. 1423. / for 344. Rigs. = 2. 1/2. Cirkellens heru ved istand
til at opfyldte Koenigs Almue billige Brev p. u. p. sig offort en ny
Kirke, istand for den gamle, da du stod støttet med Staven til alle Sider,
men indhulede Sider efter for at Kirken var ganske fuldfordig
og du her g. s. skjætte, at Sider for den Tids, i ved Længde, seer sig
le her Kirken med sig forudsigt istand 1450 til Koenig Ludv. Almue for
400 Rigsd., efter at her med den Bergette Møller, Ende efter Loo-
skrinns Hening, Tysseu Pustberg heru i borb. g. t. fra Kirken Guarden
Andrig i Almue, især at Kirken fik Guarden Andro Berg i bemeldte Loo-
Koenig Ludv. Almue seer sig den mit til, inden som den, at p. u. b. g. ind
Opførelsen af en ny Kirke med en Bekræftelse af ~~400~~ 1400 Rigsd., og blev
den opført p. u. den aldre Tross, men ^{gæng} hand. af Trossen, i form af
et Kors, to Kret med Tugster af ~~1400~~ 1400 Rigsd. beskrevet med Tross.
Af den aldre Kirke var neppe seer meget brugbart Material, at men
med Nid fik opført et Væbent, til den vestre Ende af den nye
Kirke. Seer en Skæde i summen var der begærd med Koenig Ludv. en
Landskriegl. med hof. s. l. 1609, som normen vil blive omstelt
n. d. a. for. G. seer inden i den nye Kirke for et y. men stor Tross. d.
n. g. e. i forhold til Sider Trossen. Seer det al. men J. a. l. d. Tross.
seer Giske forarbejde en smid. m. e. l. d. og tilde for g. t. l. d. al. t. t. u. e. l.
i al. d. a. for det omst. l. d. Al. stad. n. e. b. l. l. d. som du blev f. u. t. l. d. d.
lige som den gamle Al. t. b. o. d. p. l. u. d. af Al. t. m. e. u. t. t. e. a. p. e. u. u. d. af Kirken,
Koenig Ludv. at men du ved u. f. o. s. i. t. y. Omgang med den, fik den i 2. St. p.
Ret, hvor af den største blev benyttet til Trossen til Kors Indgangs-
d. o. t., med en af det mind. u. l. d. l. e. blev skjælt i Gruset under Kirken
Guld, hvor man faa. t. l. d. ved at indg. r. o. m. l. d. l. d. den nye Kirke 1800

Leetvord af Kirken 3 Korfer var et rimmeligt Tjelpitid, og dets var paa den Si-
de, der vandrede mod Sjæen, med et med bibelske Historier, og dette var ogsaa
Tjelpidets endeste i Kirken. Seledes paa Torsdags paa det sidste Tjelpitid
stod med et de 12 Apostler med hver sit forveentligt attribut. Ligeaars
paa det vestre Tjelpitid de 4 Evangelister, og det første Brodermand,
som er David des kong Poliet. Paa det nordre Tjelpitid stod Paul-
s søn Jesus Christus, med de 5 Konger som paa det høire og de
5 Tjelpitid til vestre Side. Adens tids i Kirken var ender alle,
nær, seensom Speiderne med Vinkegen, Lemmer den Loven, og den
Porten af vi, ligeledes over Nordre, var paa den Side, der vandrede mod
Alleret, med et den hellige Vedron, med en paa den maffette Si-
de, der vandrede med i Kirken her var det norske Væbne med Christen de 7^{de}
Nuværende. Alle Stole i Kirken var udelukkende med Døren og Høje-
stet, indstod blev ogsaa arbejdet af Ngt, Ligeaars over Kirken
Skole Kædet og hvid Tæppe med Joraffir, hvor paa en Hune,
som berog sig efter Viaden. Enskjont at denne Kirke næsten
i 70 Aar paa den Opfindelse, var mere end rimelig nok, seer blev
den dog i Decidate 40 Aar der efter, og Kjendte for Liden, for Sjæns
Kittende Folkemængde, seer at Sjæns Almind seer sig nit 10 til
et lidt paa et suadant Buds.

Det var først i Aaret 1854 at man for alle os undag sig denne Sag, at
blive enig om, at paa oppford en stor Kirke for Kæns Menig-
hed. Sjæns Overvejelser, og en af Jorundskabt med et Com-
mte, bestående af Repetition Seer paa Soland, Christen Forthe,

Redt First D: v. Heruel, Lem Maer, og Nedskeivene af det Læder,
i Tæning med Kirkeens Væge Sivert Aluette, som man endelig, efter
6 Aars Overveilad, til det Besfæltat, at en ny Kirke kunde opføres
paa Maer inden yveer Aar, og at denne kunde følge.
Det var iføi Ciesdomsforholdet af Kirken som volds Committee mest
Brydske, i det at Kirken var paa Vei at blive paa et Ciesdom, idet
at enkelte Medad i Saget kunde tilkjædes sig flere Tarter, og Flæ-
kaldet af Almuen iis ingen Tarter, og dissvilde ingen Omkostning
have, iis de fik Kjæleden i Kirken, som luv til dem paa
Lænder Gæster, men Ciesdom gild traude paa at følge. Endelig blev
man enig om, at Kirken selv skulle indløse, alle de Tarter som
hien i alle for iisde. Kirken iisde allerede den 3 og Tarter, og huss
enkelt Tært tillige huss Lænder i Saget, dog at Tarterne for Cyster-
tiden iis skulle blive Gæstene for Kjæled, der eller Skifte, og at
Kirken skulle følge iis Jortegode, og at den Sum som dette indbragte
skulle Kirken luv den nødvendige Respitat, der vilde med gæve
til Kirken Opførelse, iis at Ingen skulde gjæbetales Kirken i
40 Aar. Men endog, hvilke de uspu holdt Tæning, at det sølyte
Jortegode vilde indbringe 9000 Spd., og her af forbrægtes 4000 Spd., og
Resten 2000 Spd., blev gjæbetales orende, og Resten i Tæning med den
uurlige Afbræng Sum for Diske tænde, der 30 Spd., bruges til at betæ-
le Resten og Afbræng af det ovvate Lænder, seer at om 40 Aar, vil Kir-
ken have sin oprindelige Sum 9000 Spd. Vid en saadun Ordning op-
hvirto Almuen at tie til Kirken, og af sia egen Hæsp havde hien oppu-
ret den Sum som med gild til Indbræng af Tarterne, efter den Regel,
at en Tært som luv til en Gæst af 1000 Diske Læder, blev betalt med

18 Jhr. 0. 1. v. — Den oldre Kirke blev desfulgt til Kapellens Dækk for 200
Spd. og allerede d. 14. Marts 1860 begynte man med Fømringen af den nye, som
blev færdig den 8. November samme Aar. Bygmesteren for Fømringen af Kirken,
var en Boatsmand fra Bids Prostejeld i Nordsjælland, Jent Jørgensen Linn, og
og for Indredningen Elias Tønning. Kirken er en Langbygning med 2. Rode
Skefløis, med Kor, Vaulenkir og et Sakristi, og Kirken med Tægter,
den Tækrætt er beklædt med Fløis. Kirken har et rummeligt Tæppestue
samt optaget i cellen den vestre Gævel, men ogsaa de 2. Skefløis, hvor
til Vedgangen er paa Vaulenkirloftet. Den oldre Kirke Altortende gav
man Plads ind i Kirken paa den vestre Gævel, og i Sakristiet hænges
en Liden Tækrætt hvor den ovenfor omkalt Indskrift er bevaret,
skrevet af Worn Heenssen Sænderborg Aar 1604, med hans
Vulgsprog "Jeg heubel paa Herren i Evighed" Kirken fik den og
saa en stor Klokke, der er støbt i London, og tillige nye Inventar
reem. Icellen gav Kapellens Dækk paa Vaulen en smuk
Sølvkalk til en Vord af 50 Spd. og Tager Dækk en Obletørst
af Sølv til en Vord af 20 Spd., hvilke Tager er forarbejdede af Jern
I Throstrop i Christionie, indenfor sig, med hvers sine Emblem og
med Gæver og Navn af Skævel.

Den oldre Kirke havde 2. Altortende af Dækk, som ved et Skælle
benyttet i den nye, muatte renses og Dækk, men ved uforsigtig
Omhyng hermed, muatte de omstøbes, af de Lær Mænd, som
ogsaa udførte alt Smedverket til den nye Kirke.

Indsættelse for Kirken fandt Bids, lod jeg sammeså, og udførte
og paa et Tænderleg af den den gamle ovenfor omkalt Altortende =

plads af Aften, med Felikshjimmels.

Aar 1860 d. 8 November blev den nye Kirke paa Skovs indviad af
Biskops Biskop, Hæder, og fulgt af den nye, følgende Præst.

Froent Knabbe i Grotkø, Sørensen i Borgund, Her.
Briek i Skovsund. Her. Herred i Skovs. Her. Lemp i Skovs-
den. Her. Rølund i Nordalen. Her. Søren i Herthum. Her.
Madsen i Ulsted. Her. Krogh i Vestna.

Anmærkning. Omkring Aar 1860, den fornedede, tilhørende
Skovs Kirke blev fulgt under Hæder, til de nye Kirke paa
beende Lideligheder, heres der allerede en rum Tid for, forment
at alle Amteslægt ved Guds og Polz af Kirken, som at
i hiet Aar, bestod fornedede, tilhørende Skovs Kirke, af følgende
forbedring.

Storhøj 1 Præst af Skovs " 2. Tind Galtstov i Skovs Lige.
Næs 3 Præst af Skovs 3 Vagter - Høj 2 Præst " 1-12.
Ersted 4. Præst 2 Vagter " " Indro Skov " " 2-6.
Lille Engseth 2 Præst 2 Vagter " " Høj 1 Præst 1 Vagter " 12.
Jordhøj 1 Præst " 1 Tind 21. Indro 2 Præst 1 Vagter 2 Tind " " .
Vetvig 2 Præst " " 18. Natvig 1 Præst " " 1-12
Tofte 1 Præst " " 18.

Leend i Grotkø 1 Præst, foruden de Lærskole, af Lærerne
Skovs, Stor Engseth og Ytter Skovs, som overfor er sagt, og som beholder
fremdeles.

Westre Kirker:

Næsten der altsfordr blev Kirke opfordt paa Gaarden Westre
i Sognet af samme Navn i Skive Herred, hvar sig ingensteds
set tydeligt angivet. Der er et Sandfærlighed for, at der i det Kæ-
tholske sides oprindelig hvar vordt opfordt et Capel, hvor i en
Høisprodt seeg at opfordt paa Westre Gaard der levende for-
nemme Folk, der derved iden vorste Middealder var et omtrent
Breg, og dette er i Særlighed med, hvor der i Almindelighed hvar
vordt Tilfødt paa andre Steder, at en Gaardkirke er overgaa-
et til en Sognkirke. Særlig formodt man, at Capellet
paa Westre ender ikke var overgivet til Sognkirke forhen,
vid der 1420, der Kirken som for den Tid stod paa Gaarden Lier-
the i Kettebygd (næsten Kottebygd) der ^{den} røm Tid hvar
vordt Kirke for et Distrikt, bestaaende af ~~af~~ det nævnte
Skive Sogn nord, og Westre Sogn søndre Deel. Men nu
hvar man Brev for, at hvar det 1428 leveres hvar
Skive og Westre Kirkesogn, seer et det mæligst, at alle-
red der var Lierthe Kirke flyttet til Skive, men og
seer en Sognkirke paa Westre (i Aslugs Bold Jord-
lug) og daav Kirke for Westre Sogn, men bestemt var
det gamle Høis Capel, som overfor er vordt, der man
troer, at hvar Brev for, at den første Sognkirke paa
Westre er bleven opfordt for end her vid der 1440. I denne
Folkeregner er vordt, at en Byggemester Krug der, Skive.

ne bygget den første Sogne Kirke paa Metne, og herunder
Arbeidet blev Reersag til et uagt Barns Død o. p. i. blev
Hr. Krug i Bud paa luge og nyde en Gaard, og dertil valgte
hans et Potterbol, som efter hem blev kaldet Krugsetten
o. p. v. o. p. v. Næst er meen i de gamle Optegnelser, at en Arne
Tindseer paa Sten Styrstev gav til Erkebiskopsstræde
i Trondhjem, i alle sin paa uende Gaard Styrstev, men
og paa en Godegaardssetten (Uttegaard) som hedde Potter, som
ligger den Plættning, og som det om kaldes, den Gaven fjører
og heru fundet Sted, Godegaarden Potter end nu i herde
paa Sten efter Hr. Krug, og folgelig herde Krug end
nu i paa begyndt Opførelsen af Metne Kirke, men at
Cupellet til den Tid her var benyttet. - Det er ogsaa
en anden Omstændighed som tørde være et rigtigt Motive
for, at Metne Kirke er Reer var opført for end her ved Sten
1440, nemlig at Kirken er som fattig paa forde, i For-
hold til de fleste andre af Fagdaals Kirker. Et sekundært
Misporshold tyder vistnok paa, at Metne Kirke, men i var
opført for end ved den ovenfor omtalte Tid, den Helgenenes
Rig og Lister hos Almuen betydelig herde kalte sig. Jeg her
i angang kommer paa Spor efter, til her den Helgen Metne
Kirke her var indvi, den nævner stede i gamle Optegnelser
for Metne Kirke, og her ^{Hr.} Ström Høypothop angav, at
Kirken nævnes i den gamle Refor mels fra Sten 1589 for Almuen

Kirke, vil jeg lade steuvissit Vord. Men skildor som er til-
læilig ad antage, at der i Reformationen vorde et uerit Kirke
for Kirken paa Gunden Ellers i Prætor i östra Lön-
mö. Derud, at Watte Befel over gik til en Sagel Kirke,
bibeholdt men Befellets eldre oprindelig Bygning, der her
bestemt af en liden Længbygning med hvoftiel Kors, all af
Stevor. Mod at hjælpe denne følgende tillæggninger, som
vidnok meente have vorde oppført af Hr. Paa Byggen-
ster. Forsten Forlangelse af hin Længbygning, som ender
i stør 1668 Rulder Gamle Kirke, med en liden Forlangel-
se Rulder Nye Kirke, og som jeg her vil Rulde Kirken Skil-
Til omtalte Længbygning findes ogsaa 2 Kors, som
benævnes det søndre, vestre og nordre Kors. Et høort af
disse Kors var 9 Alen Læng og 8 Alen bred, dog men et af
dem vorde oppført noget tidligere end de 2 andre, da det stør 1669
Ruldes det gamle Kors. Kirken herud og seer et liden Mæ-
ben her, samt et smukt Tæppe som oppført stør 1682
der det eldre og ienseligere var til nedfald. I Steden for
at Tæppet for, stod over Gamle Kirke, gav men det nye
Sted, hvor der gamle og nye Kirke findes sammen, og
hvilede det paa 2 store Stevor inde i Kirken, herud en Hol-
berkette med Heene, mellem 4 mindre Spis, hvor med
Jornstrager, Kobberflæs og Knæpper. Tæppet Rostede

36 Rigtig: - den 1692 tillyggede Kirken Nordside en Pual
16 Alen lang og 3 Alen bred. Om Kirken her de fleve Pualer
(Gange) er færet ikke. Kirken Kor, med long hær, ^{vest}
lidet og i det yderlige, med lige her med bibeholdt Cu-
peltets lille Kor, den 1702 Ved Hovedet i Korset til
Nedfaldet. I den Allerbortet stod i fritstæende Stilling
et allevelekkede 2 1/2 Alen høit, og foran Allerbortet de
Lestede og medede Indleer, som nu pryder Altaret i
Tidt of den Capel, og om Allere stod lise Pheon-
let, hvor puen Communikaterne hængede. Atter den
1702 fik Kirken et nyt Tæppe, som kostede 40 Rigtig: -
I Hærsende til Kirken Sammenföining i den ca. Rette Ho-
veddele, med det her uordnet s. l. beord, ofter som en o. t. d. e.
og idelig Reperation gjordes fornöden. Der hengid s. u. v.
ledet ikke et stes, u. d. ab, nu Korset, nu det o. d. t. r. u., nu det
ar. d. r. Kor, med et skrive s. u. r. o. e. a., u. l. e. f. t. e. r. s. o. m. d. e. h. e. n.
de skjeld sig fra Hovedlyngingen, s. e. n. t. ab. d. o. n. a. o. f. t. e. m. e. n. t.
de opvies, u. l. e. f. t. e. r. s. o. m. d. e. s. u. n. t. i. d. e. n. l. i. f. e. n. d. og d. e. Kir-
kens Tegner d. o. l. l. e. t. m. i. d. B. o. r. d. d. e. r. o. f. t. e. i. d. i. s. e. i. b. l. e. v.
L. e. l. s. e. d. e. n. o. f. d. u. r. o. og D. r. i. p. p. u. n. d. s. a. u. u. t. d. e. n. v. e. r. i.
en d. e. u. r. l. i. g. F. o. r. p. l. a. t. i. n. g. d. e. K. o. n. g. F. r. e. d. r. i. k. d. 4. f. o. l. g. t. e. d. o. g. i.
den 1723 til Ole Helgesen Ous og Peder Olufsen s. u. d. -
f. j. o. n. d. s. o. m. p. u. e. n. a. l. m. e. n. s. V. e. g. n. R. i. g. t. d. e. f. o. r. 228 Rigtig: 47 R:
den den var nesten fultfortig, hvorfor Vatten Gæns Almüd s. u. e. s. i. g. n. i. t. e.

til et oppfør sig en ny Kirke, dog i den Gang paa Gaarden. Viden men
 paa Aisgotten, og den Gang af Tømmer i Form af et Kors med hvo-
 fjævel Kors i Gød og Neubecker i Vest, med et høit Spid over Kirken. Hvil
 Kirken der oppførtes i Aaret 1760, indviedes af Prestens Præst
 den gamle Hr. Steenstener skildet i Borgund, den 2. 8 June 1761.
 men den blev dog i mælt for end i Aaret 1778, af en Kaldmester
 V. C. Brønner. Den havde en lysblaa Dækk, med Zirkelgærter.
 Kirken var en Pölskalk, som i Aaret 1691 blev omarbejdet ~~med~~,
 med et Tilskud af 5' Lod Pölv, Lignom den der, istedet for 2' gamle
 Altarresten af Tin, fik 2' Tønnen med Lysstager af Messing.
 Foruden den, fra den Katholske Tid, Kirken tilhørende Klokker,
 der her nogle alle indskud og stæver, der seer fint og megen Løse, og
 nogle ~~af~~ ^{Tilgængel} ~~af~~ ^{der} blev det en Konge sidende paa Tron, ^{til} Kirken
 en ferlegt idarbejdet Altarkude fra den samme gamle Torsen Jester
 som her forarbejdet lignede Tønde, til flen af Tøndens Kirke.
 Den gamle Optegnelse paa Kirken fornyede jeg her finant, og fra Aar
 1676, og bestod den af med og uden Løffend, af følgende Gaarde, Viiseng
 i Nordalen, af Møld " " 19 3/4 skalk i Tønderlie. Længde 1-2-15.
 Birkerød " 2- 1 1/2. Ulveste 1- " 12 1/2. Bølle " 1-12. Ødegård
 1- " 18. Givd " " 18. Helle " " 19 1/2. Hæverig " 2- 6. Sker-
 seth " 2-1. Kragsgaard Komstad " 2- 9. Her af, havde Kirken
 Bænk til 8 Væge " 17 1/2 m. og los Luadarkild af det øvrige, og disforuden 6
 Leickjere og 2. Geder, som forlangt ene gaard tabte for Kirken.
 Efter at Viden Kirke, der som sagt var oppført paa Gaarden Aisgotten
 i Aaret 1761, havde staaet i 107 Aar, og efter at den i næstste 4 Aar
 tilfældet var ørkjendt at være forliden for Sagets tilligende Folkemængde,

beslittede men at opføre en større og efter Tidens Forhold mere
pengebetjent Kirke for Vatns Lagn, og som blev uortkøbt i Aaret 1868,
idet, at man traf Almindelig Blyggesmeder Hr. Olsen fra Thrond-
hjem, at han skulde opføre en ny Kirke for Vatns Menighed for
den Sum 4 350 Rbd., samt at han fik den gamle Kirke til Give,
og største Dele af den Sum tilveiebragtes ved Lægen, suulægen, at
Jagted Almues gjenbetaler summe i Løbelaf 4 Rbd.

Aaret 1868 den 13. December indvies Vatns nye Kirke af Prosted
Kneudsen i Borgund i Biskops Biskelund Dorfald, og fulgte ham
de følgende Præster. Hr. Büch i Alesund. Hr. Korud i Kræi.
Hr. Tofte i Grotte, Hr. Frev i Alesund, Hr. Berg i Nordalen.
Hr. Ekrovi i Lyngelva.

Anmærkning. Man ser af gamle Breve, som jeg her sendte
mig med, at lige ned i Midten af det 15de Aarhundrede var der ikke
nogen vidt skarp Begrensning træfve mellem de forskellige
Kirkesogne paa Jordsiden, efter som ud Gaarden i Høihesten
i Kræi regnedes til Borgund, og Gaarden i Alesund paa
Græstebanden som nu hører Borgund til, regnedes der til Vatns
Lagn. Ved den næstsidste Tid, kaldes hermed 2de Gaarden
Høihesten og Alesund.